

GEORGES HULIN DE LOO (1862-1945)

1889

Georges, Charles, Nicolas, Marie Hulin werd geboren te Gent op 10 december 1862 en overleed te Brussel op 27 december 1945.

Hij volbracht zijn middelbare studiën aan de Middelbare School en aan het Koninklijk Atheneum te Gent, zijn hogere studiën aan de Rijksuniversiteit te Gent, waar hij op 16 juli 1883 promoveerde tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte en op 29 juli 1886 tot doctor in de Rechten. Van 1886 tot 1888 studeerde

hij aan de universiteiten van Berlijn en Straatsburg. Op 4 augustus 1888 werd hij uitgeroepen tot laureaat van de prijskamp voor reisbeurzen. Hij bracht in 1888-1889 een studieverblijf door te Parijs, nl. aan het Collège de France, de École des Hautes-Etudes en de École libre des Sciences Politiques.

Reeds bij K.B. van 30 september 1889 werd hij benoemd tot buitengewoon hoogleraar aan de faculteit van de Letteren en Wijsbegeerte der Rijksuniversiteit te Gent en belast met de cursussen in de Psychologie en in de Logica, alsmede aan de faculteit der Wetenschappen met de cursussen in de Logica, de Psychologie en de Moraalfilosofie.

Door een K.B. van 16 oktober 1890 werd hij ontlast van de cursus in de Psychologie aan de faculteit van de

Letteren en Wijsbegeerte en belast, partim, met de Oefeningen over Wijsgerige vraagstukken, met de Grondige Studie van vraagstukken uit de Zielkunde, de Logica en de Moraalfilosofie en met de Kritische Ontleding van een wijsgerige verhandeling; op 17 november daaropvolgende met de cursus in Natuurrecht. Bij K.B. van 9 november 1892 werd G. Hulin benoemd tot gewoon hoogleraar. Bij K. B. van 16 december 1893 werd hij belast aan de faculteit van de Rechten met de cursus in de Economische Geschiedenis (partim: Agrarische Geschiedenis). Doch G. Hulin hield zich vooral bezig met navorsingen betreffende de Geschiedenis van de Vlaamse Kunst, in het bijzonder betreffende de schilderkunst, de miniatuur en de prentkunst uit de late Middeleeuwen en de [XVI^{de} eeuw. Vrij spoedig bereikte hij op dat gebied opzienbarende resultaten. Hij slaagde erin

de identiteit van een aantal anonieme meesters te bepalen en een zeer waardevolle kritische kataloog van de belangrijke tentoonstelling van Vlaamse schilderkunst te Brugge (1902) samen te stellen. Niet lang nadien kon hij werk van Hubrecht van Eyck en van Robert Campin aanwijzen. G. Hulin werd alom, ook in de vreemde, bekend als één van de beste deskundigen op het gebied van Vlaamse kunst.

Ook werd hij op 17 november 1908 aan de faculteit van Letteren en Wijsbegeerte van de Rijksuniversiteit te Gent belast met een facultatieve cursus in de Geschiedenis van de Vlaamse Schilderkunst en, op 31 augustus 1920, met de cursus in de Geschiedenis van de schilderkunst (partim) aan het pas opgerichte Hoger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde aldaar. G. Hulin was goed vertrouwd met de geschreven bronnen die gepubliceerd waren. Hij deed evenwel weinig navorsingen in die richting. Dank zij de vele studiereizen die hij geregeld ondernam en de expertises die hem gevraagd werden, was hij uitstekend bekend met de bewaarde kunstwerken. Uitgaande van de opvattingen van G. Morelli, trachtte hij op stijlkritische grondslag de werken te groeperen en de meesters ervan aan te wijzen. Nog een aantal andere belangrijke bijdragen van zijn hand zagen het licht o.m. betreffende de Gebroeders van Limburg, Pieter Breughel, Rogier van der Weyden en de Meester van de Verlossing van het Prado, Jacques Daret, Jan de Tavernier, de Gentse miniatuur uit het einde van de XVe eeuw... Dikwijls is hij er niet toe geraakt zijn opvattingen en bevindingen uit te werken. Zij zijn enkel bekend geworden dank zij aantekeningen gemaakt tijdens voordrachten, die door G. Hulin werden gehouden, of door zijn tussenkomst in een bespreking. G. Hulin was hevig gekant tegen de vernederlandsing van de Rijksuniversiteit te Gent. Hij kende Nederlands, doch weigerde in die taal te doceren. Ook werd hij, naargelang de vernederlandsing vorderde, ontlast van zijn onderwijs. Incidenten met de studenten deden zich voor, die zelfs een politieke terugslag hadden. Toen de Belgische Regering op 15 oktober 1930 aan de professoren der pas vervlaamste universiteit het verbod oplegde om voortaan nog te doceren aan de Gentse „École des Hautes Études” was G. Hulin de enige die dit verbod niet opvolgde. Hij werd hierop door de Vlaamse studenten op 17 december 1930 uit de universiteitsgebouwen verjaagd. Deze gebeurtenissen gaven zelfs aanleiding tot een kortstondige regeringscrisis. Op 10 december 1932 werd hij toegelaten tot het emeritaat. Hij bleef echter, nog geruime tijd, een leerstoel bekleden aan de École des Hautes Études te Gent. Ook aan het Institut supérieur d'Histoire et d'Archéologie te Brussel zette hij nog lange jaren zijn onderwijs in de kunstgeschiedenis voort.

G. Hulin was, sedert april 1906, corresponderend lid en, sedert 1912, werkend lid van de Koninklijke Belgische Academie voor oudheidkunde, sedert 6 januari 1910 corresponderend lid en sedert 5 januari 1911 werkend lid van de Klasse der Schone Kunsten van de Académie royale de Belgique. Sedert 1912 was hij lid van de Commissie van de Kon. Musea voor Schone Kunsten van België en lid van de Commission de la Biographie Nationale van de Académie royale de Belgique. Hij was eveneens ondervoorzitter van de Maatschappij voor Ge-

schied- en Oudheidkunde, lid van de Commissie der Monumenten van de Stad Gent, van de Toezichtcommissie van de Academie voor Schone Kunsten, van de Toezichtcommissie van het Museum voor Schone Kunsten aldaar en van een aantal andere Commissies en Verenigingen.

G. Hulin was secretaris van de Academieraad van de Rijksuniversiteit gedurende het Academiejaar 1919-1920, lid van de verbeteringsraad van het Hoger Onderwijs 1920-21, bestuurder van de klasse der Schone kunsten van de Académie royale de Belgique in 1921 en in 1935 en, in dat laatste jaar, voorzitter van dezelfde Académie... In 1929 doceerde hij als ruilprofessor aan de universiteit te Lyon en op 21 maart van dat jaar bekwam hij het doctoraat honoris causa van de Universiteit te Utrecht.

G. Hulin was in het bezit van talrijke vererende onderscheidingen, hij was o.m. ridder (19-III-1903), officier (7-XI-1915), commandeur (1922) en Groot-officier in de Leopoldsorde; drager van het Burgerkruis 2^e klas (1914-18), officier in de orde van Frans-Jozef (1909), Groot-officier in de orde van Nichan Iftikkar...

Uitstekend stijlcritikus en kunstkenner, heeft G. Hulin, op dat gebied, zijn evenknie niet gevonden in ons land. Ook in de vreemde stond hij overal zeer hoog aangeschreven. In belangrijke mate heeft hij medegeholpen om de stevige grondslag te leggen voor de kennis van de Vlaamse kunst uit de late middeleeuwen en uit de XVIe eeuw.

J. DUVERGER.

PUBLIKATIES VAN GEORGES HULIN

IN BOEKVORM

La réforme de l'enseignement supérieur et les sciences sociales. Luik, 1889, 93 blz. (Met E. MAHAÏM).

La réforme électorale. Une solution. Gent, 1893, 44 blz.

Quelques peintres brugeois de la première moitié du XVIe siècle. I. Jan Provoost. Gent, 1902, 40 blz.

Bruges 1902. Exposition de tableaux flamands des XIVe, XVe et XVIe siècles. Catalogue critique. Gent, 1902, LXVII + 124 blz.

De l'identité de certains Maîtres anonymes (Extrait du Catalogue critique de l'Exposition de Bruges 1902). Gent, 1902, 57 blz.

L'exposition des „Primitifs français” au point de vue de l'influence des Frères van Eyck sur la peinture française et provençale. Brussel en Parijs, 1904, 52 blz. — Zie ook: Bulletin der maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent, XII, Gent, 1904, blz. 163-205.

Peter Bruegel l'Ancien, son œuvre et son temps. Brussel, 1907, 400 blz. (Met RENE VAN BASTELAER).

Ville de Gand. Catalogue du Musée des Beaux-Arts. Ière partie: Peinture ancienne. Gent, 1909, blz. 19-93.

Heures de Milan. Troisième partie des Très Belles Heures de Notre-Dame, enluminées par les peintres de Jean de France, duc de Berry, et par ceux du duc Guillaume de Bavière, comte de Hainaut et de Hollande; vingt-huit feuillets historiés reproduits d'après les originaux de la Bibliothèque Trivulzienne à Milan, avec une introduction historique par Georges Hulin de Loo. Brussel, 1910-1911, VII-85 blz.

Met scherpe punt en hamerslag. Het Flamenspel vernageld. Gent, 1918.

Les Flamboches et leur Hoogeschool — Universitätsatz. Epigrammes et satires. Gent, 1919, 46 blz.

Catalogo van het Museum voor Schone Kunsten der Stad Gent. Gent, 1938.

Les eaux qui sourdent. Brussel, 1941, 80 blz.

Pedro Berruguete et les portraits d'Urbino. Brussel, 1942, 72 blz.

ALS BIJDRAGEN IN TIJDSCHRIFTEN EN VERZAMELWERKEN

- Proposition relative à l'emplacement du nouveau Musée de peinture à Gand.* Bulletin der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent, VI, 1898, blz. 82-85.
- La façade prolongée de la Halle aux draps. Examen du projet.* Ibidem, blz. 269-273, 275.
- Une note relative au peintre Juste de Gand.* Ibidem, VIII, 1900, blz. 64-69.
- De l'ancien couvent des Jésuites, à propos du transfert de la Bibliothèque de la Ville et de l'Université.* Ibidem, IX, 1901, blz. 176-179.
- Le tableau de „Tomyris et Cyrus” dans l'ancien palais épiscopal de Gand.* Ibidem, blz. 222-233.
- L'atelier de Hubrecht van Eyck et les Heures de Turin.* Annuaire de la Société pour le progrès des études philologiques et historiques, 1902, blz. 69-74.
- La peinture de la Leugemeete — Renseignements complémentaires.* Bulletin der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent, X, 1902, blz. 301-306.
- Les Très Riches Heures de Jean de France, duc de Berry, par Pol de Limbour et ses frères.* Ibidem, XI, 1903, blz. 178-204.
- Conjecture touchant le „Sotte van Cleve”. Jan (Joes) van Ghinderick, alias van Cleve.* Petite revue illustrée de l'Art et de l'Archéologie en Flandre, IV, 1903, blz. 87-91, 115-118.
- Die Auferweckung des Lazarus der Sammlung von Kaufmann und die niederländischen Maler des Königs René d'Anjou.* Jahrbuch der Königlichen Preussischen Kunstsammlungen, XXV, 1904, blz. 72-79.
- Notes sur quelques tableaux gantois.* Bulletin der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent, XIV, 1906, blz. 61-75.
- La peinture murale de la Rue de la Monnaie.* Ibidem, blz. 299-305.
- Sur un portrait de prince maure peint par Johannes van Eyck en 1414 (1418) d'après une mention dans l'inventaire de Diego Duarte en 1682.* Ibidem, XV, 1907, blz. 91-92.
- La vue de Gand qui paraît avoir été interprétée sur les volets de l'Annonciation du Maître de Flémalle ou de Mérode.* Ibidem, blz. 214-220, 222-223.
- The portrait of Jacqueline of Bourgoigne by Mabuse.* The Burlington Magazine, XIII, 1908, blz. 100-105.
- Notes sur deux peintres gantois du XVe siècle: Lievin van den Bossche et Willem van Lombeke alias de Ritsere.* Bulletin der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent, XVI, 1908, blz. 52-64.
- La bible de Philippe le Hardi, historiée par les Frères de Limbourg. Ms. fs. n° 166 de la Bibliothèque Nationale à Paris.* Ibidem, blz. 183-188.
- De l'organisation des Musées.* Ibidem, blz. 274-284, 286-287.
- An authentic work by Jacques Daret, painted in 1434.* The Burlington Magazine, XV, 1909, blz. 202-208.
- The picture attributed to Conrad Witz in the Cook Collection.* Ibidem, blz. 173-174.
- Olivier de Gand, sculpteur en Portugal (XVIe siècle).* Bulletin der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent, XVII, 1909, blz. 267-276.
- Jacques Daret's Nativity of Our Lord.* The Burlington Magazine, XIX, 1911, blz. 218-225.
- Sur la date de quelques œuvres du Maître de Flémalle.* Bulletin de l'Académie royale d'Archéologie de Belgique, 1911, blz. 109-112.
- A propos de quelques portraits historiques du commencement du XVe siècle.* Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent, XIX, 1911, blz. 39-53.
- Gui Guilbaut, Conseiller, Trésorier et Gouverneur Général de toutes les finances de Philippe le Bon et premier Maître de la Chambre des Comptes de Lille.* Ibidem, blz. 329-341.
- An authentic picture by Goossen van der Weyden and the Legend of S. Dymphna from Tongerlo.* The Burlington Magazine, XXII, 1912, blz. 26-32.
- Ein authentisches Werk von Goossen van der Weyden im Kaiser-Friedrich-Museum. Die gleichzeitigen Gemälde aus Tongerlo und Lier und die Ursprünge der Antwerpener Schule um 1500.* Jahrbuch der Preussischen Kunstsammlungen, Band XXXIV, 1913, blz. 59-88.
- Le tabernacle du Saint-Sacrement de l'église de Hal, par Mathieu de Layens.* Académie royale de Belgique. Bulletin de la classe des Beaux-Arts, 1913, blz. 562-563.
- Des compensations à réclamer pour les dommages artistiques.* Ibidem, 1919, blz. 57-87.

Rapport sur l'étude de Louis Maeterlinck: Les précurseurs et les continuateurs inconnus d'Hubert van Eyck. Ibidem, 1920, blz. 93-95.

De quelques causes de laideur dans la ville moderne. Ibidem, 1921, blz. 83-100.

Rapport sur un mémoire de M. E. Coosemans: Quelle est la part de collaboration qu'il convient d'attribuer à chacun des deux frères van Eyck, Hubert et Jean, dans le Retable de l'Agneau Mystique de l'église St. Bavon à Gand. Ibidem, 1922, blz. 7-11.

Dyptichs by Rogier van der Weyden. I. The Burlington Magazine, XLIII, 1923, blz. 53-58.

An unknown Portrait by Quinten Metsys. Ibidem, XLIV, 1924, blz. 212-216.

A Mysterious Our Lady by Dieric Bouts. Ibidem, XLV, blz. 56-60.

Dyptichs by Rogier van der Weyden. II. Ibidem, XLIV, blz. 179-189.

Rapport sur le mémoire de concours: Apporter une contribution originale à l'histoire d'une école de miniaturistes — par exemple l'école ganto-brugeoise. Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Beaux-Arts, 1924, blz. 60-70.

Quelques notes de voyage. Ibidem, 1925, blz. 100-106.

Rapport sur le mémoire répondant à la question: Quel est l'état actuel de nos connaissances relativement à l'évolution de la peinture flamande depuis l'infiltration de l'influence giottesque jusqu'à l'apparition du retable de l'Agneau mystique. Ibidem, blz. 117-127.

Robert Campin or Rogier van der Weyden? Some portraits painted between 1432 and 1434. The Burlington Magazine, XLIX, 1926, blz. 268-274.

Sur la biographie de Dieric Bouts avant 1457. Mélanges d'Histoire offerts à Henri Pirenne. Brussel, 1926, blz. 257-262.

Le portrait du médailleur par Hans Memlinc: Jean de Candida, et non Nicolo Spinelli. Friedländer-Festschrift, Leipzig, 1927, blz. 103-108.

Notities in: Catalogue of the Loan Exhibition of Flemish and Belgian Art in Burlington House. London 1927. A Memorial Volume edited by Sir Martin Conway. London, 1927, blz. 8, 11, 146, id. 16, id. 16, 17, 18, id. 19, 21, 23, 36, 27, 28, 29, 34, 37, 44, 49, 52, 56, 66, 69, 83, 84, 87, 94, 97, 98, 105, 185, 220.

A propos de pastiches modernes à l'Exposition de Londres. Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Beaux-Arts, 1927, blz. 45-48.

Woord vooraf in: Ed. Michel, Peintures de la collection Renders de Bruges. Brugge-Londen, 1927, blz. 9-15.

La formation tournaisienne de l'enlumineur Johannes de Tavernier et l'influence de celui-ci sur la xylographie harlemoise de la fin du XVe siècle. Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Beaux-Arts, 1928, blz. 43-53.

Hans Memlinc in Rogier van der Weyden's Studio. The Burlington Magazine, LII, 1928, blz. 160-177.

Le Catalogue illustré des dessins de l'Albertine à Vienne. Tome II. Ecole des Pays-Bas au XVe et au XVIe siècle. Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Beaux-Arts, 1929, blz. 53-59.

Quelques œuvres d'art inédites rencontrées en Espagne. Ibidem, 1931, blz. 39-43.

L'exposition d'Art français à Londres, en 1932. Notes sur quelques tableaux du XVe siècle. Ibidem, 1932, blz. 57-67.

Les voyages des Frères van Eyck avant 1425. Ibidem, blz. 123-134.

Das rätselhafte Gemälde von Ince-Hall. Pantheon, Band XI, Heft, 5, 1933, blz. 137-140.

La fameuse inscription du retable de l'Agneau. Revue Archéologique, 1934, blz. 62-87.

Aberrations esthétiques de notre temps. Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Beaux-Arts, 1935, blz. 177-192.

Medewerking aan de Catalogo van de Tentoonstelling: Cinq siècles d'Art Brabançon. Brussel, 1935, Notities over:

Juan de Flandes, blz. 5-7.

Joos van Wassenhove, dit en Italie Giusto da Guanto, blz. 8-11.

Le Maître de Flémalle, blz. 11-14.

Le „Mont des Arts” un crime contre Bruxelles. Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Beaux-Arts, XIX, 1937, blz. 31-36.

Woord vooraf in: J. Maquet-Tombu, *Colyn de Coter, peintre bruxellois*. Brussel, 1937, blz. 5-8.
Débat à propos des serres et du site du Jardin Botanique. Bulletin de la Société royale d'Archéologie de Bruxelles, n° 2, mei-oktober 1938, blz. 41-46.
Il faut respecter le „Botanique” parce que ... Medewerking aan de brochure uitgegeven door de „Défenseur du Jardin Botanique”. Brussel, 1938, blz. 11-14, 31-36, 50.
Les tableaux de Justice de Roger van der Weyden et les copies de Berne. Actes du XIVe congrès international d'Histoire de l'Art. Basel, II, 1938, blz. 141-145.
La Vignette chez les enlumineurs gantois entre 1470 et 1500. Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Beaux-Arts, XXI, 1939, blz. 158-160.
Comment j'ai retrouvé Gheeraert Horenbaut. Annuaire des Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique, II. Brussel, 1939, blz. 3-21.
Le sujet du retable des frères van Eyck à Gand. La glorification du Sauveur. Ibidem, III, 1940-1941, blz. 1-16.
Un portraitiste de style eyckesque vers 1440. Apollo, I n° 7, december 1941, blz. 8-10.
Classement des sites. Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Beaux-Arts, XXIV, 1942, blz. 38-43.
Traces de Hubrecht van Eyck. Empreintes contemporaines en Suisse et en Allemagne. Annuaire des Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique, IV, 1943-1944, blz. 3-26.
 Notities in: Biographie nationale de Belgique:
 Pauli (C.F.H.), t. 16, 1901, kol. 703-704.
 Pauwels (Joseph), Ibidem, kol. 764-765.
 Picqué (Charles), t. 17, 1903, kol. 389-390.
 De Raet (Arn.), t. 18, 1905, kol. 580-582.
 De Raet (Louis), Ibidem, kol. 582.
 De Royalme (Pierre), t. 20, 1908, kol. 288-289.
 Rycx (Cornelis), Ibidem, kol. 659.
 Rynghede (Antonis), Ibidem, kol. 692-693.
 Scilleman (Heynderic), t. 22, 1914-1920, kol. 104.
 Snellaert (Jan), t. 23, 1921, kol. 21-22.
 Snellaert I (Jan), Ibidem, kol. 21-22.
 Snellaert II (Jan), Ibidem, kol. 22-24.
 Spierinc (Jan), Ibidem, kol. 339-341.
 Van der Stocht (Vrancke), t. 24, 1926-1929, kol. 66-76.
 De Stoevere (famille), Ibidem, kol. 76-77.
 De Stoevere (Gheerard), Ibidem, kol. 77.
 De Stoevere (Jacob), Ibidem, kol. 77.
 De Stoevere (Jan), Ibidem, kol. 78-82.
 De Stoevere (Lievin), Ibidem, kol. 77-78.
 De Stoevere (Lievin), Ibidem, kol. 78.
 De Stoevere (Saladin), Ibidem, kol. 82-85.
 De Tavernier (Gheeraert), Ibidem, kol. 626.
 De Tavernier (Gilles), Ibidem, kol. 626.
 De (of: Le) Tavernier, Johannes, Ibidem, kol. 630-639.
 Truffin (Philippe), t. 25, 1930-1932, kol. 692-696.
 Van den (of: de la) Clite, (Lievin), t. 26, 1936-1937, kol. 288-289.
 Van der Weyden (Rogier), t. 27, 1938, kol. 222-245.